

22 takih centrov, v njih pa sodeluje 600 prostovoljcev.

Verjetno se ob tem sprašujete, kako daleč do podobnega smo še v Sloveniji? Mnenja sem, da bi se obe obliki skrbi za starejše dalo z malo dobre volje in malenkostnimi zakonskimi popravki vnesti tudi v naš prostor. Nekatere občine so že zainteresirane za gradnjo domov 3. in 4. generacije. Predvsem je pomembno, da poskušamo v svojih glavah razmišljati, kaj bi sami potrebovali in želeli, ko bomo obnemogli. Mogoče bo tako hitreje prišlo do prijaznejših ustanov. Toda, tudi v obstoječih domovih za starejše ljudi bi se dalo z malo reorganizacije marsikaj postoriti prav v stilu zgoraj omenjenih oblik. Občutek imam, da se pri nas veliko bolj komplicira kot po Evropi. Pri nas bi našli vse mogoče sanitarne ovire, pa tržne in še kaj. Nemci so poudarili, da imajo stroge kontrole, vendar za nekatere stvari so se dogovorili z željo, da bo njihovim državljanom lepše. Glede na dejstvo, da populacija starejših ljudi narasča in da jim zaradi prezaposlenosti mlajši ne morejo več nuditi ustrezne pomoči, je skrajni čas, da vsi skupaj razmišljamo, kaj storiti, da nas ne bo strah starosti in da ne iščemo le ovir, češ da to pri nas ni mogoče, ampak le-te odstranjujemo.

mag. Majda Vrh

PROSTOVOLJSTVO IN MEDGENERACIJSKO POVEZOVANJE NA BIOTEHNIŠKEM IZOBRAŽEVALNEM CENTRU LJUBLJANA

Biotehniški izobraževalni center Ljubljana (BIC Ljubljana) je vzgojno izobraževalni zavod, ki združuje štiri organizacijske enote, dve srednji šoli, višjo strokovno šolo

in medpodjetniški izobraževalni center. Izvajamo 9 srednješolskih in dva višješolska izobraževalna programa. V celotnem zavodu je več kot 200 zaposlenih za množico dijakov, študentov in udeležencev izobraževanja odraslih.

Na Živilski šoli sem se zaposlila kot šolska svetovalna delavka pred 20 leti, pred tem pa sem bila zelo aktivna na področju socialnega varstva. Veliko izkušenj s prostovoljstvom in medgeneracijskim povezovanjem sem dobila v sodelovanju z Inštitutom Antona Trstenjaka, kjer sem opravila tečaje prostovoljsko družabništvo ter usposabljanje za prostovoljsko voditeljico medgeneracijskih skupin za kakovostno starost. Tako sem veselje in ljubezen do dela na področju medgeneracijskega sodelovanja prenesla tudi na šolo, kjer smo razvijali prostovoljstvo v različnih oblikah.

Spominjam se, da sem pred skoraj desetletjem razmišljala o tem, kako bi našim prostovoljcem v šoli sporočili, da so njihova dejanja pomembna za vse nas: za posameznika, za širšo skupnost, za celoten družbeni sistem; povezovanje je nadvse aktualna tema za dobrobit današnje družbe. Skupaj z nekaj somišljeniki smo se v letih 2012-2014 lotili vzpostavitve organiziranega prostovoljstva, evidentiranja prostovoljcev, mentorjev, aktivnosti. Trud, vztrajnost in sodelovanje so pokazali rezultate. Prostovoljske aktivnosti smo začeli povezovati v vseh enotah zavoda, širili prostovoljstvo in ga skrbno negovali pod našo skupno streho BIC Ljubljana. V ta namen smo vzpostavili skupino za razvoj prostovoljstva, ki tudi danes skrbi za delovanje in razvoj prostovoljstva. Povezovanje med šolami in enotami znotraj našega centra, sodelovanje dijakov, mentorjev, delo skupine za razvoj

prostovoljstva, koordinatorjev na vseh enotah je rezultat današnjega stanja na tem področju, na kar smo izjemno ponosni. Podpora vodstva našemu delu je prav tako eden izmed pomembnih dejavnikov tega razvoja. Za prostovoljstvo trenutno skrbi več kot 20 mentorjev, imamo več kot 140 prostovoljcev in opravljenih več kot 2000 prostovoljskih ur. Prostovoljci delujejo na različnih področjih in preko različnih aktivnosti skrbijo za skupno dobro.

Prostovoljstvo je vrednota in temeljna človeška dejavnost, ki se razvija in nadgrajuje in s tem neposredno vpliva na spremembe v okolju, v katerem se odvija. Prostovoljstvo širi strpnost in solidarnost in ob tem oblikuje posameznega človeka v duhu resnične enakopravnosti, svobode in solidarnosti, ker le nesebična pomoč sočloveku pokaže, kakšni smo v resnici ljudje. Prostovoljstvo je osnovna sodobna oblika osebne solidarnosti v socialnem delovanju. Je specifično postmoderna oblika solidarnosti, ker gre za osebno izbiro smiselne solidarnostne socialne dejavnosti, ki ji človek posveti del svojega prostega časa ob rednih službenih in življenjskih obveznostih (Ramovš, 2003).

Veliko prostovoljcev izhaja iz srednješolske in študentske mladine. Njihovo prostovoljstvo temelji na nekaterih objektivnih razlogih, kot so potreba po preizkušanju različnih opravil in medčloveških odnosov, mladostna radovednost in življenjski polet, vedno pa te razloge sproža in vzdržuje v delovanju osebni čut mladega človeka za soljudi in solidarnost do njih, ki jo ima iz rodne družine in drugih vzgojnih okolij ter iz lastne zavestne usmeritve in odločitve.

BIC Ljubljana je od oktobra 2014 del slovenske mreže prostovoljskih organizacij,

ki vključuje 1100 organizacij in je največja vsebinska mreža, priznana v državi. Prostovoljci v našem centru so aktivni na različnih področjih: izobraževalnem, socialnem, športnem, rekreativnem, zdravstvenem, kulturnem, okoljskem, v kriznih situacijah in na mnogih drugih področjih – tudi na medgeneracijskem pri druženju s stanovalci domov za stare ljudi. S prostovoljnim delom se javnosti pokaže prispevek prostovoljcev na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni pri doseganju razvojnih ciljev tega tisočletja. Tudi zaposleni, ki so mentorji prostovoljcev, opravljajo častno delo. Spoštovano je delo z ljudmi, ki pristopijo prostovoljno z osebnim zagonom, da nekaj prispevajo ljudem okrog sebe oziroma družbi, pa tudi poslanstvu ustanove. S prostovoljstvom se izboljšuje kakovost življenja vseh udeleženi, zato je pomembno, da širimo ideje in dejanja prostovoljstva.

Šola kot vzgojno-izobraževalna ustanova nudi dijakom najboljše pogoje za njihov socialni, emocionalni in celostni osebni razvoj. Prostovoljsko delo omogoča in spodbuja, da pomagamo drug drugemu in da prispevamo k dobrobiti svoje skupnosti. Naše prostovoljske aktivnosti se dogajajo v organizaciji šole in pod vodstvom mentorjev. S prostovoljnim delom mladi kvalitetno preživljajo svoj čas, osebno bogatijo lastno doživljanje sveta in odnose z drugimi, razvijajo in gradijo občutke solidarnosti do sočloveka in družbe, ob tem pa se vsestransko osebno razvijajo.

Vsako leto ob začetku šolskega leta dijakom ponudimo vključitev v naše prostovoljske aktivnosti. Področja prostovoljstva si izberejo sami, koordinatorji

na šolah jih evidentiramo po posameznih področjih in jih med letom povabimo v različne organizirane aktivnosti. Pri tem se vključujemo tudi v lokalno okolje in se povezujemo z zunanjimi organizacijami (Slovenska filantropija, domovi upokojenec, zavodi za usposabljanje ...). Mentorji vodijo naše prostovoljce, jim nudijo potrebno podporo in spremljajo njihovo delo. Za razvoj prostovoljstva na BIC Ljubljana skrbi skupina za razvoj prostovoljstva, ki jo sestavljajo predstavniki vseh enot zavoda, predstavniki dijakov in študentov. Skupina se srečuje nekajkrat letno in načrtuje prostovoljske aktivnosti in jih po izvedbi evalvira, pripravlja skupne dogodke in izvede zaključno letno prireditev v zahvalo za prostovoljno opravljeno delo.

Področja naših prostovoljskih aktivnosti in dogodki so zlasti naslednji:

- medgeneracijsko povezovanje,
- medvrstniška pomoč, tutorstvo, študentska skupina za samopomoč,
- skrb za okolje (skupnostne prostovoljske akcije ...),
- dogodki in predstavitve (mednarodni dan prostovoljstva, sodelovanje na festivalih, predstavitve programov šole...),
- usposabljanja in izobraževanja s področja prostovoljstva (Slovenska filantropija),
- časopis prostovoljstva,
- zaključna prireditev za prostovoljce.

V letošnjem šolskem letu smo želeli poudariti pomen medgeneracijskega sodelovanja in povezovanja vseh treh generacij. Zato smo okrepili sodelovanje z Domom starejših občanov Fužine, kjer je skupina dijakinj prostovoljk redno obiskovala stanovalce iz doma. Skupaj so pekli kruh,

piškote, se predstavili na dogodku Kulinarična Slovenija, odpravili pa so se tudi na teren, kjer so dijakinje skupaj s stanovalkami doma pomagale pri ličkanju koruze. Dijakinja Ula pravi: *»Izkušnja je bila zame res čudovita, saj smo pekli piškote s starejšimi in tako njim in sebi pričarali nasmeške na obraz in iskrice v očeh. Izvedeli smo tudi kar nekaj zanimivih zgodb o njihovem življenju, ko so bili še mlajši. Izkušnjo si še želim ponoviti.«* Dijakinja Nuša pa pove o svoji izkušnji: *»Starejši so nam zaupali svoje spomine na otroštvo. Peko piškotov so popestrili s petjem in smehom. Obudili so se njihovi spomini iz mladosti. Obiski v domovih starejših se mi zdijo dobra ideja za dijake in tudi starejše, saj lahko primerjamo njihovo otroštvo z našim. Obiske bi predlagala vsaj enkrat na mesec, saj smo se jih zares razveselili in tudi njim polepšali dan.«*

Vsako leto se na zaključnem dogodku našim prostovoljcem in mentorjem zahvalimo za njihov neprecenljiv prispevek. Tudi letos je bilo tako. 22. junija 2023 je na BIC Ljubljana potekalo izjemno zaključno srečanje, namenjeno prostovoljkam in prostovoljcem, ki so v preteklem šolskem in študijskem letu nesebično prispevali svoj čas in trud. Prijetno vzdušje je bilo napolnjeno z zahvalami, veselim glasbenim vzdušjem in gosti. Zbrane so pozdravile koordinatorice prostovoljstva, Tanja Gregorc z Višje strokovne šole, Darja Rizmal z Gimnazije in veterinarske šole, Mojca Mekiš z Živilske šole ter jaz kot koordinatorica prostovoljstva na BIC Ljubljana; v navdušujočem vzdušju, polnem zdravega ponosa, smo podelile zahvale dijakom in študentom za njihovo prostovoljsko delo. Naši mladi prostovoljci so se izkazali z izjemno predanostjo; v šolskem letu 2022/2023

so opravili več kot 2000 prostovoljskih ur. Svoje misli so na prireditvi povedale tudi dijakinje in študentke.

Naše prostovoljke in prostovoljci so prejeli tudi posebno zahvalo Doma starejših občanov Fužine za sodelovanje z njihovimi stanovalci. Predsednica stanovalcev Lidiya Livek jim je prebrala zahvalno pismo; posebej se je zahvalila za slastno torto velikanko.

Gost in slavnostni govornik zaključnega srečanja prostovoljcev na BIC Ljubljana je bil prof. dr. Jože Ramovš, priznani antropolog in socialni delavec ter predstojnik Inštituta Antona Trstenjaka. V svojem govoru je izpostavil pomembnost prostovoljstva v sodobnem hitrem tempu življenja. Poudaril je, da je poleg *»imeti vse potrebno«*, enako pomembno, če ne celo pomembnejše, tudi *»biti človek med ljudmi«*. Biti človek sočloveku je bistvo prostovoljstva. Kot nasvet za vzpostavljanje izpolnjujočih odnosov med ljudmi je prostovoljkam in prostovoljcem dal tudi dragocen nasvet. Priporočil je osvojiti dobro navado lepega osebnega pogovora. In sicer na teden skupno za eno uro osebnega pogovora z mladimi ljudmi, za eno uro z ljudmi v srednjih letih, ki so še zaposleni, in za eno lepega osebnega pogovora z upokojenimi ljudmi. Ta dobra navada krepi medgeneracijsko izmenjavo in dialog, med ljudi pa prinese pomembne plodove za osebnostni

razvoj vsakega in za sožitje med ljudmi v današnji potrošniški družbi.

Po koncu uradnega dela zaključnega srečanja so prostovoljci in gostje nadaljevali s prijetnim neformalnim druženjem. V ozadju se je razlegalo melodično igranje harmonike – dijakinja Klavdija Cerar je s svojim glasbenim talentom prispevala k veselem vzdušju. Šolska kuhinja BIC Ljubljana pa je, kot vedno, izvrstno poskrbela za okusno gostitev.

Osebnostno lahko rečem, da sem izjemno vesela, ker še vedno s tako srčnostjo povezujemo niti prostovoljstva, ker se zavedamo pomena in dragocenega doprinosa, ki ga ima medgeneracijsko povezovanje za vse nas. V teh pristnih medosebnih odnosih krepimo pomembni vrednoti solidarnost in pomoč sočloveku, ki so nujne za skupno dobrobit. Ponosni smo na naše dijake in študente prostovoljce, na njihove mentorje in na vse, ki s svojim nesebičnim delom pripomorejo k širjenju solidarnostnih procesov v družbi in dvigu kakovosti življenja. Veseli smo, da duh prostovoljstva širimo v našem centru in tudi izven okvirjev šole.

LITERATURA

Ramovš Jože (2003). *Kakovostna starost - socialna gerontologija in gerantogika*. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka in Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

Tanja Kek,
Biotehniški izobraževalni center Ljubljana